

De melding van Sietske

Achtergrondinformatie: *Sietske is een veertiger uit de gemeente. Zij is sinds een jaar uit een flinke depressie gekomen. In de twee jaar dat de depressie duurde, kreeg Sietske pastorale begeleiding door de predikant. Zij draait inmiddels weer actief mee in de gemeente en heeft een man en vier kinderen in de leeftijd van tien tot negentien jaar.*

De predikant staat al 3.5 jaar in de gemeente. Hij is getrouwd en heeft een gezin. Hij is een geliefde predikant, die gemakkelijk is in de omgang. Hij is goed in pastoraat en staat er bekend om lang in gesprek te blijven.

De melding:

Sietske meldt zich bij u. U bent onderdeel van de kerkenraad, dus Sietske wil graag iets vertellen. Zij is samen met de IVP bij u gekomen. Zij vertelt (met veel moeite) het volgende verhaal:

De predikant heeft mij misbruikt. Ik had het eerst niet door, ik had het idee dat we een fijne vriendschap hadden opgebouwd, tijdens de pastorale gesprekken. Ik vertrouwde hem volkomen. Hij kwam toen ik op het diepste punt zat en wist precies de goede dingen te zeggen. De een-op-een-gesprekken waren zeer fijn! Maar hij werd steeds handtastelijker. Als ik verdrietig was sloeg hij een arm om me heen. Later trok hij mij tegen zich aan en voor ik het wist zoenden we. Ik schrok enorm, maar hij zei dat dit goed voor me was. Het contact met mijn man was wat moeizaam in die periode. De predikant vertelde dat we zo'n mooie klik hadden en dat God dit ook zeker goedkeurde. Ik nam hem daarin heel serieus. Ik ervaarde God niet in die periode, en daardoor wist ik niet meer hoe ik mij ten opzichte van Hem moest verhouden. Maar ik vond het altijd fijn als de dominee langs kwam, want die kende de Bijbel zo goed. Hij had een goede relatie met God, dat kon ik zo zien. Ik heb veel troost gehaald uit zijn woorden en daarom wist ik zeker dat dit van God ook mocht. Maar daar twijfel ik nu aan. De vertrouwenspersoon zegt dat het misbruik is. Zij zegt dat de dominee mij niet mag aanraken op een seksuele manier.

Na doorvragen blijkt dat de predikant en de vrouw meerdere malen seksuele gemeenschap hebben gehad na de pastorale gesprekken.

Wat wil de melder?

De melder wil dat er gehandeld wordt. Wat als de predikant dit bij meerdere mensen doet? Zijn de andere vrouwen in de gemeente wel veilig bij hem?

Gespreksvragen

1. Lees met elkaar de casus goed door. Wat is hier aan de hand?
2. Bespreek of er sprake is van misbruik in een kerkelijke relatie.
Maak hierbij gebruik van de definitie zoals deze in de protocollen wordt beschreven.
3. Stel u voor: dit gebeurt in de gemeente waarin u ouderling, diaken of mede-predikant bent. Wat is uw eerste reactie?
Wat zou een dergelijke melding emotioneel met u doen?
4. Neem het protocol erbij en volg het protocol.
Welke stappen zet u?
5. Welke hulpbronnen kunt u als kerkenraad inzetten?
Wat kan een gemeentebegeleider voor u betekenen in deze situatie?
6. Is er sprake van een strafbaar feit? Moet er contact opgenomen worden met de politie?

Informatie

Instructie

Vorm groepen van 3 a 4 personen.

Deze casus is geschikt voor kerkenraden. De instructie hieronder is dan ook bedoeld voor kerkenraden.

Lees eerst de casus volledig door.

Na het advies van de vertrouwenspersoon heeft Sietske besloten dit verhaal ook met de kerkenraad te delen. De kerkenraad is nu dus op de hoogte van deze situatie.

Misbruik

Sietske vertelt over misbruik dat op dit moment niet meer actueel is, maar in het verleden heeft gespeeld.

Toen het misbruik speelde, herkende Sietske het misbruik niet als misbruik. Dit is normaal voor mensen die slachtoffer zijn van misbruik. Zeker binnen dergelijke gezagsrelaties wordt misbruik vaak niet herkend. Mensen nemen de kerkelijke functionaris heel serieus, zeker wanneer zij zelf in een kwetsbare situatie zitten. De kerkelijke functionaris is één van de mensen die houvast geeft in een wankel periode. Daardoor ontstaat gemakkelijk misbruik.

Er is sprake van seksueel misbruik in een kerkelijke relatie. De definitie hiervan is als volgt:

"Iedere uitging van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag, opzettelijk of onopzettelijk, gewenst dan wel ongewenst, in de vorm van seksuele handelingen en of seksueel getinte toespelingen door een kerkelijk functionaris."

Hulpbronnen

Wanneer er een situatie van seksueel misbruik (in een kerkelijke relatie) is in de gemeente, dan gebeurt er vaak veel tegelijk. De kerkenraad moet zich er bewust van zijn dat hij betrokken partij is. De kerkenraad kent de beschuldigde, kent de melder. De kerkenraad moet daarnaast allerlei beslissingen nemen. Dat betekent dat de kerkenraad in een soort crisismodus terechtkomt. Vanuit die crisismodus is het bijna onmogelijk om zelfstandig de juiste beslissingen te maken. Er zijn sparringpartners nodig.

Het Meldpunt Misbruik is zo'n sparringpartner.

De kerkenraad heeft dus de volgende hulpbronnen:

- Meldpunt Misbruik
- Politie (wanneer het strafbare feiten betreft, kan evt. anoniem)
- Veilig Thuis (wanneer het huiselijk geweld betreft, kan evt. anoniem)
- Centrum Seksueel Geweld (wanneer het seksueel geweld betreft)

Protocollen

Omdat de kerkenraad op de hoogte is, móet de kerkenraad handelen.

De kerkenraad moet handelen volgens de protocollen. Zoek deze protocollen op via de website van het Meldpunt Misbruik (<https://www.meldpuntmisbruik.nl/protocollen>).

Kerkenraden HHK

De kerkenraad mag dit niet alleen doen. De kerkenraad is namelijk verplicht om het RCO (Regionaal College voor het Opzicht) bij de situatie te betrekken. De reden hiervoor is: het RCO gaat over het opzicht over ambtsdragers.

Als mens en als kerkenraad

De kerkenraad heeft een verantwoordelijkheid om juist te handelen. Soms is het echter zo dat je door de protocollen te volgen, of door alléén de protocollen te volgen, de menselijke kant van het verhaal uit het oog verliest. De behoefte van een melder is vaak ook heel menselijk: ik wil gehoord worden en mij gezien weten. De vraag die daarom ook altijd moet worden besproken is, hoe doen we dat?

Wat wil de melder?

Het is altijd essentieel dat de kerkenraad vraagt wat de melder wil bereiken met de melding. Dit bepaalt hoe het protocol gevolgd moet worden, maar ook hoe snel er gehandeld wordt.

Let op: soms wil een melder dat er vandáág nog consequenties zijn voor het gedrag. Dit is niet mogelijk. Een melding serieus nemen kost tijd. U moet hulp in kunnen schakelen, u moet kunnen overleggen en de juiste stappen zetten.

Tegelijkertijd: soms gaat een kerkenraad te traag. Het is niet altijd mogelijk om te wachten tot de volgende kerkenraadsvergadering. Als deze volgende week is, kan dat wel, maar als er net één geweest is en de volgende is over zes weken weer, is zes weken wachten te lang. Een melding serieus nemen, betekent soms ook extra vergadertijd inplannen.

Het Meldpunt Misbruik heeft een handreiking opgesteld om de kerkenraad te helpen met de vragen die moeten worden beantwoord bij het afhandelen van de melding, nog voor het protocol volledig in werking kan gaan. Deze is hier te vinden: <https://www.meldpuntmisbruik.nl/handreikingen>

Aangifteplicht

Soms is het doen van een melding of aangifte wettelijk verplicht. Wanneer dit het geval is, kunt u lezen in onze handreiking hiervoor: <https://www.meldpuntmisbruik.nl/handreikingen>

Predikanten hebben wettelijk verschoningsrecht. Ouderlingen en diakenen hebben dat niet. Het wettelijk verschoningsrecht ontslaat een predikant niet van burgerplicht. Bijv. wanneer iemand in gevaar is, moet nog altijd melding gemaakt worden bij de politie en bij kindermisbruik moet áltijd melding worden gedaan.

Gemeentebegeleider

In de vragen wordt gesproken over een gemeentebegeleider. Dit is een externe adviseur die de kerkenraad begeleidt bij de afhandeling van zaken. Deze persoon adviseert de kerkenraad over communicatie, pastoraat, handelingsmogelijkheden, het betrekken van mensen, et cetera.

Gemeentebegeleiders zijn aan te vragen via het Meldpunt Misbruik.